

МОСТ НА ПИВЕ*)

Терзића¹⁾ сам нашао на обали Црног Језера више Жабљака. Врховни штаб се сместио ту, између огромних камених блокова и у неколико мањих пећина. То је добар заклон од авијације.

„Између Барног Дола и Мратиња, како смо чули, има viseћњ мост преко Пиве“ — каже Терзић. „Инжињерци иду напред да мост пронађу и да га чувају до нашег доласка. Могу четници осетити наш покрет и покушати да га омету. Крећите још данас и пожурите“.

Јутрос је инжињериска чета стигла са Битијског Поља са оне стране Таре. Са Жабљака, уз Дурмитор, кренули смо око три поподне. Идемо „путем“ — као и без пута, само што се не бринемо за правац. Успон тежак и нема му краја. Готово не стајемо. Без договора и без наредбе. Није нас много, свега 36-орица, и сви смо дубоко свесни колико ћемо тешкоће створити ако закаснимо или не успемо.

На врху пут постаје раван и гладак. Већ је касно. Поред мале вртаче са снегом застајемо. Гутамо снег али жеђ се не гаси. Гледамо према Жабљаку и одједном, кроз сребрнасту измаглицу, видимо црвене ракете и чујемо слаб шум мотора.

Дакле — ипак су дошли. На поласку са Жабљака чули смо да ноћас треба да стигне енглеска војна мисија.

Догађај крупан. Живо коментаришемо а падне и шала:

— Куд баш сад у овој гужви. Само су нам још дипломате недостајале.

Живнули смо а и пут се све више стрмо спушта и одмичемо лако и неприметно, али не за дуго. Пут је све стрмији и каменит је страшно. Колена боле све јаче и оштрије. И нехотице успоравамо ход.

Сунце је већ било високо кад смо стигли у село Црну Гору. Мало млека и сира, што су нам донели сељаци жељни разговора и нових вести, и изненадно падање у сан усред разговора с њима.

Одмах иза подне даље. Сушићки поток одузима нам два и по сата. Преко Никовића и Недајна стижемо у Барни До пред зору. Нема неких успона али голе, оштре шкрапе још је тежа ствар. Застајемо

*) Из чланка „Два фрагмента са мог пута“ објављеног у зборнику „Сутјеска“, књига I, издање ВИЗ ЈНА „Војно дело“, библиотека „Из ратне прошлости наших народа“.

¹⁾ Велимир Терзић помоћник начелника ВШ НОВ и ПОЈ, сада генерал-пуковник ЈНА.

у некој усамљеној сеоској кући. Домаћин је узнемирен. Види се да се укућани спремају у збег. Стока је отерана у шуму.

Наша патрола одмах ујутру налази мост. Исправан је. На самом је дну Пивског кањона, над водом. Сат и по спуштања змијоликом, стрмом, каменитом стазом. Злоступ — називају Црногорци ову стазу. На дну кањона проширење обрасло високом густом травом.

Чета се улогорује код моста, и, више од милине што смо успели него због потребе, поправља га и дотерује.

Мост је наше, партизанске, конструкције коју смо увели још 1942 године на проласку кроз ове непроходне крајеве. Четири челична конопца затегнута су преко реке и два мало више изнад њих као ограда са стране. Попреко, на више места, свих шест конопаца повезани су међу собом телеграфском жицом. Преко доњих конопаца — дрвени патос.

Мост су изградили сељаци сами док смо ми били у Босанској Крајини а научили су то од нас кад смо преко Пиве код Крушева правили такав мост први пут 1942 године.

На левој обали Пиве инжењерци су пронашли добру пећину. Почистили је и сувим камењем затворили прешироко разјапљен улаз. Требаће то. С обе стране моста инжењерци у заседама. Курир се враћа да обавести Терзића.

По свему судећи Немци су већ преко четника сазнали за наш покрет. Авиони — „пикавци“ — смењују нам се изнад глава. Спуштају се чак до воде у кањон Пиве. Бацају мале бомбице на мост али га не могу погодити. Митраљирање не престаје. Залећу се чак и на појединца ако га угледају на сивој, шкрапама изједеној, голој равници. Ту скривања нема а ако легнеш — боље те виде. Треба пуцати на авион па ако се шваба узбуди, гледајући те како у њега нишаниш, и промаши својим митраљезом — добро је.

У једном налету убише нам све коње. Инжењерци су једва успели да пронађу у шуми четири сељачка коња који су нам заменили оне које смо изгубили за време бомбардовања.

Идуће ноћи дочекујемо друга Тита у Барном Долу. Преко љутог карста од Барног Дола до ивице Пивског кањона и даље низ Злоступ до моста — требало је добрих четири сата а нема ни пуних четири километра.

Друг Тито и Врховни штаб сместили су се у пећину. Пратећи батаљон и остали у шаторима и под буквама. До дубоко у ноћ видело се слабо светлуцање луча у пећини.

Ујутру — кренућемо преко Мратиња према Сутјесци.